

Виходить що тижня
в неділю.

Адреса редакцій
і адміністрації:

„Свобода“, Львів,
Ринок 10, II. пов.

Телеф. Редакції: 29-41.

СВОБОДА

СЕЛЯНСЬКА ГАЗЕТА.

Орган Українського Національно-Демократичного Об'єднання.

ПЕРЕДПЛАТА
вносить в краю: мі-
сячно 80 сот, чверть-
річно 2 зол. 20 сот.
В Америці 2 дол. річно.
Зміна адреси 50 сотиків.
Поодинокі члені коштує
20 сот.

Телеф. Друкарні: 29-26.

Перед зміною уряду.

В останньому числі писали ми, як то політичні відносини в Польщі знову гірше заплуталися і що боротьба поміж соймом та урядом триває далі. За останній тиждень події йшли далі в тому самому напрямку, себто політичний овид Польщі затягнувся ще густішими хмарами.

На перше місце висунулися справи грошової господарки уряду. Міністер фінансів Чехович, який подався до відставки наслідком обвинувачення сойму, що міністер фінансів допустив до державних видатків у минулому році на 540 мільонів більше, ніж це дозволяв законний бюджет, отож цей міністер надіслав кілька днів тому соймові слідчій комісії дуже цікаві два листи. З тих листів виходить ясно, що давно вже серед самого уряду йшли суперечки на тему так званої бюджетової політики і що він, міністер Чехович, по правді стояв у справі видаткування грошей на становищі сойму, а лише нинішній голова ради міністрів, Бартель, мав інші погляди. Отже міністер фінансів сам давно вже настоював, щоби уряд чимшвидше предположив соймові рахунок з незаконно видаваних грошей і вніс законопроект про затвердження цих видатків. Однак, мовляв, голова ради міністрів казав не квапитися! Аж ось сойм, не діждавшись того рахунку (т. зв. внеску на додаткові кредити) почав кричати і — виїшла халепка! Халепка досить поважна, бо згадана соймова слідча комісія, не вважаючи на це щире признання п. Чеховича, таки рішила прийти перед сойм з внеском — поставити його перед суд Державного Трибуналу! Міністер фінансів суджений Державним Трибуналом за переступлення бюджету, це справді дуже рідка подія в історії.

Ясна річ, що виявлення внутрішніх міністерських спорів є завжди для кожного уряду дуже неприємною справою, особливо неприємною, коли мова йде про — гроші! Ба, але це ще не все. Отож від яких двох тижнів одна варшавська газета щоденно друкувала різні вістки про погану господарку міністерства почт і телеграфів, яке має своє окреме бюро будови поштових будинків і всяких поштових та телефонних улаштувань. Саме господарка в цьому бюро будови була така (писала докладно газета), що держава будімо понесла поважні втрати. Урядова преса мовчала, а сам міністер почт і телеграфів боронив господарки того бюро будови ще на бюджетовій комісії. Але нараз тріска бомба: директора того бюро будови арештовано! В зв'язку з цєю справою опозиційні партії в соймі зголосили вже окремий внесок. Майже одночасно партія „Визволення“, яка з усіх лівих польських партій найвірніше і найближче стоїла до післяправневої влади, оголосила дуже гострі резолюції проти уряду і його господарської політики.

Все це вкуці — та ще деякі дрібніші справи — викликало у Варшаві нову повільну сплетень і поголосок, цим разом: про недалеку поважну зміну в уряді, а то й у цілій системі влади. Бо деякі кажуть, що не тільки нинішній кабінет міністрів піде у відставку, але що на його місце прийде такий уряд, який шукав би оперття на якусь соймову більшість. Тому, що це при нинішньому соймові неможливо, сойм був би розв'язаний і розписані нові вибори. Очевидно, що ніхто нічого певного не знає і в жадні пророцтва бавитися не можна. Вірніше всього, навіть коли прийде зміна уряду, то не буде це ще зміна відносин — особливо для нас, українців.

Касування громадської самоуправи.

Здавалося, що наші села по довгих літах комісарщини вернуть до нормальної самоуправи. Та сейчас підчас громадських виборів посипалися на чесних і свідомих виборців села доноси, внесено протести, а все те зм'яло до того, щоби вдержати зненавиджену комісарщину та не допустити до голосу в громаді небажаних громадян.

Перестаріла виборча ординація, виборчі курії громадських комісарів та уневажнювання виборів спричинили, що в багатьох громадах Підгаєччини (а так само в інших повітах) осталися давні комісарі. А в громадах, де мимого станули на чолі громад свідомі громадяне, посипалися на них доноси зі сторони різних темних дуків, щоби довести громаду до давньої комісарщини.

Внаслідок доносів, переважно політичного характеру, зачалися в підгаєцькому повіті поступенне завішування в урядованні свідомих громадян. І так:

В громаді Галич коло Підгаєць завішено в урядованні заступника начальника громади А. Корпана ніби за якийсь дохідження проти нього, хотів § 23 гр.м. закона виразно постановляє, що член громадської репрезентації не буде міг виконувати своєї уряду аж тоді, коли попаде в *слідство* (а не в дохідження) з причини одного з каригідних вчинків з § 3 і 11 виборчої ординації.

В громаді Богатківці завішено в урядованні начальника громади Содомору на, устне припорушення старости, не подаючи йому ніяких причин на письмі.

В громаді Носів не допущено до урядовання цілої громадської зверхности з причини фальшивого доносу, що члени тої зверхности мали розоружити з приходом української влади постерунок.

В громаді Заставче не допущено до урядовання вибраного начальником громади Стефана Банаха. Закинуто йому нелегальну збірку на політичних в'язнів. Є це звичайна видумка тільки на те, щоби недопустити його як небажаного до урядовання. В даному випадку порушено громадський закон (§75).

Причини недопущення п. С. Банаха до урядовання староство не подало. Вкінці завісило староство в урядованні крім начальника громади в Товстобабі: Т. Кудринського також заст. нач. громади Михайла Червінського і асесорів Павла Лівтана, Ізидора Денку і Томка Косаковського. Як причину завішення подано „виконання їх уряду в спосіб для громади шкідливий через неперестерігання обов'язуючих законів під оглядом заряду громадським майном, викликування в громаді замішання і неспокоїв, впливаючих відомо на безпеку в громаді“. Резолюція ця має свою історію в справі куна дому начальником громади Кудринським проти волі громадської ради.

Якщо з завішуванням виїтів піде так далі, то до нових виборів не будемо мати в нашому повіті ні одного виїта вибраного волею громади.

О. Яворський.

За опіку над хліборобством.

Промова посла Гр. Тершанівця, виголошена в соймі при дебаті над бюджетом рілляництва.

Предложенний урядом бюджет міністерства хліборобства свідчить про дуже малу опіку для хліборобських інтересів. Коли приглянемося окремим позиціям видатків мін. хліборобства, то переконаємося, що дрібне хліборобство малою користає з них, а українське хліборобство взагалі з них не користає. Розглядаючи бюджет мін. хліборобства, годиться підкреслити, що від нього у великій мірі залежить добробут тих громадян, яких варетатом праці є земля, а таких громадян є в Польщі 70 проц. Одночасно слід підкреслити, що промисел і торговля жили і живуть коштом хліборобства і що розвиток та життєздатність промислу залежать майже виключно від купчої сили рілляничого консумента бо з покращанням матеріального стану хлібороба

фабриканти і купці відтворюють негайно благодатний вплив на свої кишені. Тому цей бюджет має першорядне значіння не лише для хліборобства.

Підставою розвитку хліборобства є три основні речі: земля, ріллянича освіта і кредит.

Перша підстава, земля, ця єдина кормителька українського рілляника, не є достатньо в його руках, а вигляди на поширення його варетату праці, на яке він ждав від віків, зовсім шезли. Запас землі, який мав прийти від великої земельної власности, а який на нашій території творить цілком мільона гектарів і на котрий ждало і жде мільон родин голодного на землю українського пролетаріату сільського і пів пролетаріату, той запас землі уже значно зменшився, перейшовши у великій частині в руки осадників та колоністів. З цього виходить, що для українського дрібного рілляника велике значіння має покращання видатности його землі, себто припорушення інтензивної господарки. Однак в такому стані, як вона сьогодні знаходиться, не змеліорована і не скомасована, не вважаючи на найбільші зусилля з боку самого рілляника, ця господарка не може дати відповідних до вложеного капіталу і праці наслідків.

Около 18 мільонів гектарів землі жде в Польщі меліорації, мільони гектарів ждуть відводнення або наводнення, а з тим є тісно зв'язана справа регуляції рік і гірських потоків, яких є близько 10 тисяч кілометрів неурегульованих. Чому воно так, пізнаємо тоді, коли приглянемося ближче політиці Банку Рільного. Банк Рільний має державний позичковий фонд, призначений на рілляні меліорації (закон з 22. липня 1925 р.) і з цього фонду він має давати позички для дрібних рілляників терміном на 6—12 літ на 5 проц., на дренавання, відводнювання і наводнювання. Цей фонд вносить з 1925—1928 роках 16.000.000 зол. За той час Банк Рільний на меліораційні цілі Східної Галичини з 1.868.900 зол. в 1925 р. не призначив ані одної позички, а в 1926 р. з 6 міль. 868.000 зол. призначив для Східної Галичини 75.400 зол., а в р. 1927 з 7.560.000 зол. призначив тільки невеличку суму для одної громади стрийського повіту. Ту саму політику провадить уряд щодо регуляції рік і гірських потоків. Тоді, коли у Західній Галичині на кошти регуляційних робіт, які мають бути переведені поступенно, протягом 20 літ при щорічному видатку 7—8 і пів мільонів, призначається 151.000.000 зол., то для Східної Галичини ані уряд, ані краєве самоврядування не дають відповідних грошей.

Другою підставою піднесення хліборобської культури є хліборобське знання, якого можна придбати у відповідних хліборобських школах. Не досить мати кусник землі, щоби щось з нього випродукувати. В нинішніх часах дрібний рілляник мусить здобути у школі, або на практичному журей фахове знання. На жаль, український нарід під Польщею, маючи 86 проц. хліборобського населення і даючи непомірні податки, не має ані одної рілляничої школи з українською мовою навчання. Одинокі українська висока хліборобська школа знаходиться аж у Подєбрадах в Чехословаччині, але й ту школу вже звивають. Ми, українці маємо підготовані 4 рілляничі школи, маємо на них землю і будинки, урухомили вже школу в Миловані. І лише ця одна школа дістає річно 20.000 зол. допомоги від міністерства хліборобства зі суми 8.148.893 зол., предмінованих в бюджеті на хліборобську освіту. Таким робом українська хліборобська освіта дістає допомогу у висоті 2 і півтисячного проценту у відношенні до бюджету міністерства хліборобства...

Третьою підставою хліборобства є кредит. Той кредит для українського дрібного селянина мусить бути дешевий і довготерміновий, уділюваний в короткій дорозі українськими кредитовими кооперативами. Такого кредиту український рілляник не має.

Бачучи це все, український селянин зрозумів, що мусить напружити всі власні сили, щоби здобути середники для піднесення продукції і хліборобської освіти. Війна знівечила його хліборобське господарство гірше ніж деінде в Польщі. Допомоги від уряду сподіватися не може. Серед таких важких обставин наш селянин зрозумів, що лише власними силами в організацію українських хліборобів, якою є хліборобське товариство „Сільський Господар“ може збудувати собі краще завтра. Діяльність цього товариства була докладно освітлена з цієї трибуни членом Українського Клубу послом Луцьким. Додам, що це товариство своїми фаховими людьми бере діяльну участь в переведенні меліорації і комасажі. Спитаємо, яке відношення уряду до

Pr. 67129. Sąd okręgowy wydział karny we Lwowie postanowił na posiedzeniu niejawnym po wysłuchaniu Prokuratora przy tymże Sądzie: a) zatwierdzić po myśli przepisu art. 76 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 10 maja 1927 poz. 396 Dzu. Nr. 45, dokonane dnia 3. marca 1929, przez starostwo Grodzkie we Lwowie zajęcie czasopisma p. t. „Svoboda“ Nr. 10 z dnia 3. marca 1929, z powodu, że zamieszczony w tem czasopiśmie artykuł p. t. „Wyprobowanym szlachom“ zawiera w sobie znamiona zbrodni, z § 300 uk. b) wydać po myśli przepisu z artykułu 77 cytowanego rozporządzenia zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydać się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścić bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie pod rygorem następstw przewidzianych w art. 60 tegoż rozporządzenia — we Lwowie, dnia 9. marca 1929. Havel

тієї громадсько-господарської організації? Чи тримається уряд засади, що коли українське хліборобство виявляє організацію, то треба цю організацію підтримувати і не треба творити подібних установ на ґрунті самоврядування, які протиставилися би роботі „Сільського Господаря“, ба навіть відмовляти йому права репрезентувати українське хліборобське населення?

Українське хліборобське населення з року на рік убожіє, його задоволення непомірно зростає і це не життя, а лише животіння: забагато цей нарід має, щоб вмерти, а замало, щоб жити! Українське населення не тільки не дістає збільшеного варстату праці на відданий від віків ґрунт, але не дістає теж можливості покращення цього варстату. Обтяжене наше населення тягарем ріжнородних, безпосередніх і посередніх давань, при величезній ріжниці цін на його земельні продукти, товар і нерогату худобу у порівнянні з цінами фабрикатів, палива і будівельного дерева та інших необхідних для хлібороба річей. Українське хліборобське населення позбавлене можливості розвитку хатнього промислу, покращання свого стану, як також заробкування в нутрі краю і корисної сезонної еміграції за границю, головнж до Америки. Ствердити також треба, що уряд у відношенні до громадського господарства, кооперативних і господарсько-освітніх українських організацій відноситься неприхильно. Тому українське населення свідоме, що лише своїм власним зусиллям зможе збудувати собі краще завтра і воно теж його збудує.

Польський сойм.

На засіданні сойму 13. ц. м. раджено над законом про затвердження відомого московського протоколу (в справі мирних взаємин між Радянщиною і Польщею). Український посол *Васильчук* (Сель-Союз) спротивився затвердженню цього протоколу, що опирається на поділі українських земель між сусідні держави і то проти волі українського народу, який боровся за свою незалежність. Ніяка акція завоювання українських земель, що хоче закріпити нинішній стан, нас не обов'язує — говорив пос. Васильчук — і не може зв'язати наших змагань до відбудови незалежної України.

З приводу цих слів між бесідником і маршалком Дашинським прийшло до гострої перепалки. Марш. Дашинський прикликав пос. Васильчука до порядку за заяву, що когось не обов'язують в Польщі існуючі закони, та загрозив йому видаленням зі сойму. Маршалок є за згідним співжиттям з національними меншостями, але застерігся, що держава вимагає від них пошанування її законів і границь.

На тімже засіданні пос. *Загайкевич* реферував справу видачі послів Вальницького (сельроб) і Варського (комун.) за те, що на судовій розправі у Вильні проти послів Білоруської Громади висловили для них признання. Референт заявився проти видачі, однак при голосуванні більшість послів зайвилася за видачею, так що обома послами заопікувався зараз суд.

На засіданні сойму 15. ц. м. ухвалено між іншим наглість внесення польських лівих ключів в справі переступлення міністром скарбу Чеховичем державного бюджету. Обговорювано також наглість внесення Українського Клубу в справі подій в селі Жабчу на Волині. Наглість внесення мотивував пос. д-р *Білік*. Представник уряду, урядовець міністерства віроісповідань і освіти стався звалити всю вину за події на православних і взагалі представив справу неправдиво. Наглість внесення ухвалено великою більшістю голосів. Має утворитись окрема соймова комісія, що провірить події у Жабчу і потягне винуватців до відповідальності.

Крім того раджено над внесенням Українського Клубу в справі відновлення гродського (повітового) суду в Новім Селі пов. Збараж, скасованого з кінцем минулого року. Реферував справу пос. *Загайкевич* а крім того промовляв також пос. *Баран*, доказуючи потребу цього суду в Новоселеччині. Хоч польські промовці спротивились цьому внесенню, його прийнято в другім читанні, а третє читання відложено до слідуючого засідання.

Під кінець засідання пос. *Західний* (партія праці) запротестував проти цього, що в стенографічному протоколі з його промови змінено її зміст, черкнувши деякі уступи або змінивши деякі слова. Тому зголошує внесення, щоб сойм висловив заяву недовіри маршалкові Дашинському. На це відповів марш. Дашинський, що не може допустити до надуживання свободи слова. Є послі, що виголошують промови для стенографів тихцем, щоб їх змісту не чули на салі. Тому маршалок казав пропонувати собі стенограми і скреслює все, що незгідне з регуляміном і законами.

На засіданні сойму 21. ц. м. першою справою є внесення пос. *Західного* на вистовлення недовіри марш. Дашинському.

Еміграційна політика Польщі.

На засіданні соймової еміграційної комісії 14. ц. м. міністер праці і суспільної опіки д-р *Юркевич* виголосив звіт з дотеперішної політики Польщі та подав дальші плани польського уряду в тій справі.

Обговоривши польську еміграцію до Німеччини і Франції, згадав про еміграцію за морську до Канади, Бразилії й Аргентини, згадуючи накінець і про Перу, де Польща тільки покинула досвіду започаткувала у малих розмірах еміграцію поселенчу. Як одинокий великий поселенчий терен для емігрантів з Польщі означив д-р *Юркевич* тільки одну Бразилію, де ще досі нема ніяких еміграційних обмежень і ніяких контингентів, які вже існують відносно Канади й Аргентини. Еміграція до Зєдинених Держав Півн. Америки припинилася майже зовсім і в еміграційній політиці не відіграє вона ніякої більшої ролі. З Бразилією заключила Польща деякі еміграційні умови, при допомозі Польського Тов. Емігр. бере еміграцію у свої руки і поселенчу акцію до Бразилії хоче розвинути на більші розміри.

Важне і рівночасно дуже небезпечне для нас є те, про що згадав міністер, що польський уряд творить при Державнім Банку Рільнім окремий еміграційний виділ з метою: 1) допомогти емігрантам при ліквідації їх господарств у краю, уділяючи їм відповідних кредитів на дорогу, 2) допомагати емігрантам на місці за морем в набутті теренів, 3) організувати реемігрантів і давати їм поміч при участі Державного Банку Рільного в набутті для них господарств в краю і 4) організувати капітали за морем та льокувати їх в краю. Міністер обговорив також діяльність державного уряду еміграційного і його експозитур (монополізація еміграційного руху) та акцію правительств в охороні емігрантів перед агентами корабельних лій і в часі транспорту на кораблях.

В дискусії над цим звітом забирав голос пос. *Баран*, домагаючись ріжних вияснень, які міністер обіцяв дати пізніше.

В справі вивозу безріг.

На засіданні сойму 15. ц. м. пос. *Луцький* реферував іменем комісії справу вивозу свиней. Він заявився проти синдикату для вивозу безріг, який наділений такими правами і полєкшами, що поза ним вже ніхто не може вивозити свині за границю. Вже дотеперішня торгівля свиньми була великим нещастям для дрібного селянства, головного продуцента свиний. Ніде воно не почувалося так безрадним і визискуваним, як на торговцях худоби, особливо свиний. А утворення згаданого синдикату віддасть торгівлю свиньми цілковито в руки купців, що будуть диктувати селянам ціни на їх працю. Тому земельна комісія домагається, щоб уряд перемінив цей синдикат купців на синдикат годівельників, допускаючи до нього також рільничо-торговельні кооперативи. Тимчасом уряд повинен забезпечити господарським організаціям контролю над діяльністю синдикату.

На жаль синдикат опирається проти такої переміни. Союз українських хліборобських торговельних спілок „Центросоюз“ у Львові, що об'єднує коло 2.000 сільсько-господарських кооператив, зголосив недавно в синдикаті бажання стати його членом. На це дістав відповідь, що це залежить від централі польських господарських товариств у Варшаві. Міністерство рільництва повинно повчити синдикат, що його обов'язком є приймати в члені кожду дійсну хліборобсько-торговельну організацію без згоди польських товариств.

В голосуванні сойм прийняв резолюцію, що синдикат для вивозу свиний належить зреорганізувати, приймаючи в члені також годівельників.

3 хліборобської організації.

Плянна робота в Бірчанщині.

Дня 1. січня ц. р. з почину місцевого адвоката д-ра *Михайла Ільницького* відбулася в Бірчі пов. Добромилів перша організаційна анкета, в якій взяли участь громадяне, що зрозуміли потребу спільної плянної і організованої праці та що тільки така праця зможе увінчатися успіхами.

По довшій оживленій дискусії всі присутні рішили: 1) щоб піднести господарську культуру і поширити агрономічну освіту, порішено оснувати в Бірчі філію „Сільського Господаря“; 2) з уваги на далеке віддалення філії „Просвіти“ в Добромилі, яка через це не сповняє як слід завдань ілюстрації читалень Бірчанщини, оснувати в Бірчі окрему філію „Просвіти“; 3) постаратись з постійного референта в справах економічних і просвітних, а для забезпечення йому змоги прожитку, оподаткувати сталим датком всю повітову інтелігенцію. Комітет з п'яток має ці ухвали делегувати в життя.

Перша ухвала вже здійснена. Дня 30. січня ц. р. відбулися конституючі збори філії „Сільського Господаря“. Філіяльна нарада під проводом о. Івана Лебедовича вже почала організаційну акцію, основуючи кружки „Сільського Господаря“ по селах. Перші кружки основано в громадах Явірник Руський і Ліпа. Філія „Сільського Господаря“ вже має постійного організатора інж. агр. *Миколу Бурого*, який обїзджає села та живим словом ширить господарську освіту. Всі господарські реферати відбуваються під зорком наглядом поліції, а староство в Добромилі чомусь і в них додає якусь небезпеку і не завсіди дозволяє на виголошення рефератів, заслонюючися тим, що будинок не надається на сходина більше людей, як це мало місце в громадах Котів і Рудавка.

Наглий суд у Львові.

В п'ятницю, 15. ц. м. відбувся у Львові наглий суд над *Романом Мициком*, одним з учасників нападу на грошевий листаря Францішка Кохановського в дни 6. ц. м. Переслуханий зізнав, що є студентом прав і не має ще скінчених 20 літ. Нападу доконав на приказ Української Військової Організації, до якої належав від весни минулого року. Під церквою св. Юра зложив присягу, що буде слухати приказів цієї організації, яка має за ціль збудувати українську незалежну державу. Кілька днів перед нападом прийшов до нього тов. Брила (правдивого назвиска цього члена він не знав) і приказав йому, щоб в понеділок, 4. ц. м. улався до мешкання при вул. Городецькій ч. 89, де має виконати напад. В цьому мешканню Мицик застав тов. Брилу і молоду жінку, якої також не знав. Однак грошевий листар того дня не прийшов. Тому зійшлися всі троє на другий день. Листар прийшов, але він не мав відваги нападати. Брила робив йому опісля тяжкі докори і заявив, що на другий день мусить виконати напад. Коли знову прийшов листар з грішми, Мицик зловив його за горло, а Брила почав бити револьвером по голові. Незнакома товаришка заткала йому хусткою рот. Олвак на вид крові Мицик стратив відвагу і кинувся до втечі. На вулиці зловив його поліціант і відобрав револьвер з повним магазинком.

З черги зізнавали свідки, між ними й грошевий листар Кохановський та поліціанти і цивільні особи, що ловили втікачів.

Оборонці адв. д-р *Ст. Шухевич* і д-р *В. Старосольський* поставили ряд внесень на доказ, що обвинувачений діяв під моральним примусом, та просили, щоб справу переказати звичайному судові, однак трибунал все те відкинув. Запав вирок, яким засуджено Романа Мицика на 7 літ тяжкої в'язниці і зворот коштів судового поступування. Від цього вироку наглого суду нема ніякого відклику і засуджений почав відсліджувати кару.

Строга кара.

Кость Огородник, молодий селянин з Фалиша п. Стрий, і студенти політехніки *Юліан Гошовський* та *Степан Новицький* станули перед кількома днями перед трибуналом присяжних суддів у Львові, обвинувачені за злочин державної зради. Закидується їм, що в листопаді м. р. ширили у Фалиші відозви Української Військової Організації, якими накликували до домашньої війни в Польщі, та ширили ненависть і погорду до польської держави. Оборонці д-р *Старосольський* і д-р *Ганкевич* виказали, що обвинувачені не знали змісту тих відозв і тому не могли допуститися злочину державної зради ані порушення публичного спокою. Розправа скінчилась тим, що обвинувачених засуджено лише за порушення публичного спокою, а саме Новицького на один рік, Гошовського на 10 місяців, а Огородника на 3 місяці тяжкої в'язниці.

Як кінчиться страйк?

Перед карним трибуналом у Львові розпочалася 18. ц. м. розправа проти 22 селян, мужчин і жінок, зі села Гребенного пов. Рава Руська, за порушення публичного спокою в часі страйку.

Акт обвинувачення представляє справу так: Дня 9. жовтня м. р. *Войтх* *Стипка* зорганізував у Гребенні товариство рільних робітників. На другий день удалися робітничі делегати до діда *Павла Салєги* і зажадали підвишки платні при копанні бараболі з 70 сот. на 2 зол. 50 сот. денно. Коли діда не згодився на ті домагання, мешканці села не пішли до роботи на панськїм полі, не допускаючи туди також робітників з іншого сіл. Тоді видано приказ арештувати п'яток делегатів чи агітаторів. Коли ведено їх до арешту, товпа заатакувала поліцію і відбила арештованих. Поліція вжила пальної зброї, причім дві особи були ранені легко, а *Іван Козак* так тяжко, що мусіли відтати йому ногу. Арештовано кількадесяти

БЛІДНИЦЮ БРАК КРОВИ усуває

М-ра КШИШТОФОРСЬКОГО
ВИНО ХІНОВО-ЗАЛІЗНЕ на еспанській малядзі регулює жіночі недомогання, додає сили, збуджує апетит, причиняє крові, швидко повертає сили жінкам по злогах, а спеціально лікарі поручають у грудних недугах, по перебутих важких недугах, при загальнім ослабленню, обірванню, при нехитті до життя, мlostях, заворотах голови, фізичнім і духовим вичерпанню. До набуття в антиках і другеріях а де нема на складі, замовляти прямо в фабриці, щоби остерігтися підробок, відрізнити жадати М-ра КШИШТОФОРСЬКОГО ВИНО ХІНОВО-ЗАЛІЗНЕ. Підроблені відкинути! Менша фляшка з пересилкою зол. 3.50, 5 фляшок 13 зол. — Подвійна фляшка з пересилкою зол. 5.00, 5 фляшок 22 зол. Виключний склад і вир-б на Польщу: Хемчна фабрика 38 Mr. Krzysztoforski, Tarnów VII. 19—?

людей. На другий день в селі було віче, на яке явився пос. Хам. Прийшло знову до сутинки з поліцією, коли вона хотіла арештувати нових людей. І знову прийшло до стрілянини, бо, як каже акт обвинувачення, товпа кидала на поліцію камінням. Головною обвинуваченою є 63-літня Танька Павлик, що мала накликувати товпу, щоби відбила арештованих.

Обвинувачені, з яких 11 відповідає з вільної стопи, а 11 сидить у слідчій арешті, до вини не почуються, і представляють справу інакше. Розправа потреває п'ять днів.

Що чувати у світ?

ЗМІНИ В ПОЛЬЩІ. У зв'язку з поголосками про зміни в польському уряді появилася в останньому часі чутка, що новий уряд має складатися із сильних людей під проводом самого марш. Пілсудського як прем'єра. Щоб опанувати трудне внутрішнє положення, домагаються розв'язання союму, накиннення іншої конституції та опертя політичного життя на нових основах.

ВІЙСЬКОВІ ЗАВРУШЕННЯ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ. З Харкова доносять, що недостача хліба дається відчувати навіть в червоній армії. Наслідком зменшення хлібного пайка в різних містах вибухли військові заворушення. Житомирська залога заявила через своїх делегатів команді, що буде рабувати склепи, як військо не дістане кращих харчів. До Житомира вислано бувшого австрійського офіцера Бліхера, званого зі своєї строгості супроти жовнів. З приводу цих подій комісар військових справ Ворошилов виїхав до Москви, щоб обміркувати справу з центральним урядом.

У СТРАХА ОЧИ ВЕЛИКІ. Англійські газети подають цікаві вісті про більшовицьку армію. Сам Сталін сказав, що червона армія до року буде така велика, що зможе виступити проти цілого капіталістичного світа. Тепер ця армія числить мільон людей і до кількох днів дорогою мобілізації може бути скріплена до п'ятих мільонів. Згадуються, що перший наступ виконає червона армія на Індії, бо вже тепер збираються на північно-західній індійській границі більшовицькі війська та будуються стратегічні залізниці.

ТРОЦЬКИЙ, вигнаний з Радянщини, сидить далі в Царгороді і просить німецький уряд, щоби дозволив йому осісти в Німеччині. Обіцяють, що не буде зовсім управляти комуністичної агітації. Покищо німецький уряд не квапиться з відповіддю. А тимчасом радянський уряд затирає всі сліди по нім. Улиці, площі а навіть міста, що мали назву Троцького, переіменовано інакше. Навіть корабель „Троцький“ дістав іншу назву. Рівночасно виарештовують далі сторонників Троцького і вивозять на Сибір.

В ІСПАНІЇ вибухли грізні студентські заворушення, що довели до замкнення мадритського університету на півтора року. Невдоволення з диктатури ген. Прімо де Рівери зростає, наслідком чого уряд задумує завести військовий стан в цілій державі.

ДОМОВА ВІЙНА В МЕКСИКУ приймає шораз більші розміри. В останньому часі воєнне щастя перекинулося на сторону повстанців, що побили державні війська коло Сан Педро. Страті винесли 200 воєнків убитими і 300 полоненими. В Монтерсе розстріляно редактора одного часопису і кількох співробітників інших часописів за те, що спочували з повстанцями.

В АФГАНІСТАНІ ідуть далі бої між королем Аман-Улагом і повстанцями. Щоби годіти населенню, Аман-Улаг відкликав всі релігійні та світські реформи. Його війська зближаються вже до столиці держави Кабулу. Кажуть, що Аман-Улага підтримує Персія.

14 МІЛІОНІВ ГОЛОДНИХ КИТАЙЦІВ. Кітайський міністр публічного здоров'я, висланий в голодні сторони, ствердив, що в провінції Гонан тернить голод 7 і пів мільона людей, в провінції Шен-Сі 4 мільони, а в провінції Кансов 2 і пів мільона. Разом голодує в Китаю поверх 14 мільонів людей. Сьогодні засіри зовсім знищені, а земля так висихла, що про нові засіви не

ма бесіди. Маса голодних маширують в сторони провінцій, де надіються найти поживу.

В 1876 р. умерло в Китаю з голоду 8 мільонів людей, однак теперішня голодова катастрофа перевищує всі давніші.

Додаткова реєстрація інвалідів.

Можна реєструватися від липня ц. р. до кінця 1930 р.

По довголітніх заходах і скаргах, вичерпавши міру терпіння воєнного інваліда, сойм остаточно ухвалив додаткову реєстрацію воєнних інвалідів у речинці від 1. липня 1929 до 31. грудня 1930 р.

Відносний закон про цю реєстрацію входить у життя з днем 1. липня ц. р. Від того дня протягом півтора року зможуть зареєструватися у своїх ПКУ, ті інваліди, що не встигли зареєструватися в попередно усталеній речинці до дня 30. квітня 1922 р. Право до реєстрації мають інваліди б. австрійської, старої російської армії, армії Української Народної Республіки (от. Петлюри) та польської армії, в тім і ті, що стали інвалідами в польській військовій повоеєнних роках, згідно зі статтею нового закону, що постановляє: „Особи, що мають право до забезпечення з титулу хороби, каліцтва або смерті, яка мала місце перед 1. липня 1929 р., можуть доходити своїх прав аж до 31. грудня 1930 р. включно“.

Щодо інвалідів армії УНР. (от. Петлюри), то право до ренти мають тільки ті, що стали інвалідами в часі союзу Петлюри з Польщею та спільних акцій обох армій, або вже як інваліди продовжували в тім часі свою службу в армії УНР.

Інваліди Української Галицької Армії виключені від державного забезпечення в наслідок фальшивої інтерпретації закону, що підводить їх під поняття тих, „котрі боролися проти цілості Річипосполитої Польської“.

Оскільки реєстрація відбудеться згідно з вимогами закону, управління до побирання інвалідської ренти починається з першим днем місяця, що слідує по реєстрації.

Звертаємо увагу інвалідів українців на цю реєстрацію. Тисячі наших інвалідів у Галичині, на Волині, Холмщині, Поліссю й Підляшшу не користуються інвалідськими правами, хоч до того дає їм повне право їх терпіння, спричинене військовою службою. Для докозання реєстрації треба предложити військовій інвалідській документи з австрійської, російської або польської армії чи армії УНР, що в ній даний інвалід служив. На випадок браку документів і коли цей брак оправданий (напр. інвалід не одержав документів через розвал Австрії, або в якийнебудь спосіб затратив) треба покликатися на свідків.

Всякі поради в справі реєстрації, як також адвокатську інтервенцію уділює „Українське Товариство Допомоги Інвалідам“ у Львові, вул. Руська ч. 3, II. пов. Поради уділюються тільки тим, що вплатають до Товариства річну членську вкладку в висоті 6 зол. На відповідь залучувати поштовою марку за 25 сот.

Ріжні вісти.

З Харкова доносять, що на Правобережній Україні зачалися сильні розтопи. Ріка Бог і деякі допливи Дніпра та Дністра виляли і заповідається велика повінь.

Німецькі газети повідомляють, що становище американського фінансового дорадника в Польщі, Девея, захитане. Америка не вірить в його заповнення, що господарське положення Польщі корисне, та потерпає за свою позичку, яку дала польській державі.

Соймова бюджетова комісія прийняла проект закона, який уповажнює міністра скарбу затягнути внутрішню державну позичку до висоти 100 мільонів золотих, з застереженням, що позичку мають зужити на будівельні цілі.

Радянська влада замкнула церкви і біжниці в Тамбові і Твері, переіменовуючи їх на робітничі клуби.

Напад на потяг.

На поштовий вагон, що курсує при особовім потязі на лінії Розвалів-Дембці (в західній Галичині), напали вночі з 15. на 16. ц. м. два бандити. Вони вдерлися в часі їзди до вагону, застрашили революцерами потягового підурядника Букалу та його заступника, зв'язали обох шнуром і викинули з потягу. Опісля зрабували мішки з грішми, в яких було коло 110.000 зол., вискочили коло Кохавини з потягу і без сліду. Коли потяг приїхав до Дембці, побачили, що поштовий вагон оскрадений. Бандити лишили в поспіху один мішок зі сурою 51.500 зол.

Підурядник Букала, упавши на землю, сильно потовкся, але мав ще настільки сили, що доволікся до Дембці і розповів про свою пригоду.

Який буде 1929-ий рік.

Старі господарі говорять, що рік 1929-ий не буде врожайний. Як сніг лежить 100 днів, кажуть, то врожаю не буде. На доказ наводять 1906-ий рік, коли сніг покрив незамерзлу землю так як цього року, лежав 100 днів, у марті зачав таяти, зе-

мля на весні замерзла і врожаю того року не було. Жидівські рабини, скучаючи з безділля, підтримують слова „гоів“, і говорять, що в їх записках стоїть записано, що коли сніг лежав на землі сто днів, то того року був неврожай.

Жидівські падики можуть собі говорити, можуть і милитись, а ми знаємо, що як природа добре відпичне, то може опісля, подібно як чоловік, справніше працювати. Сніг стоїть вже більше як сто днів, бо від 25. листопада минулого року, земля відпочила доволі, отже готова добре врожити. Тільки це, що мороз в березні стримує таяння снігу, непокоїть хліборобів. Сніг і лід можуть разом пустити, а тоді мусить бути повінь М. Л.

Дещо з господарства.

Як ратувати озимину?

Один господар в Німеччині зробив дуже вдачу пробу з ратуванням озимини. Це було 1924 р., коли озимині грозила така сама катастрофа, як цього року. Великі маси снігу з нічними приморозками можуть створити ледову поволоку і збіже, що зачинає вже тепер будитись, може просто відсиситись. А зачувати, що земля під снігом вже тепер розмерзлася. Отже той господар виїхав на провесні з бороною в поле і заволочив озимину, а властиво сніг на озимині. Притім він запримітив, що сніг кожного дня зменшувався о 4 до 5 см. На заволоченім полі сніг згинув за 6 днів, а на незаволоченім лежав ще три тижні. З розумного господаря сусіди дуже сміялися, але прийшла весна і з нею велика несподіванка. Розумний „практик“ мав найкраще збіже в селі, а його сусіди мусіли озимину переорати, бо під снігом пропала.

Як використати змерзлу бараболю?

Через сьогорічні морози позамерзало багате бараболі в кіпцях. Звичайно господарі продають їх до горалень, зате худоба остає без паші. Але є ще інший спосіб зужиткування змерзлої окопвини, особливо бараболі. Є це заквашування. Робимо це так: Копаємо яму на 1 метер глибину (як сподіваємось зашкірної води, то й глибше). В таку яму всипати верству замерзлої бараболі (розмерзла і гниюча вже не придатна до заквасу), посікти її рискалем на кусники і пересипати верствою полови чи січки. На це знову накладемо верству крайної бараболі, убиваємо добре, знову насилаємо січки і т. д. Наверху насилаємо ще копець на 1 метер високий. Тоді вкриваємо бараболі соломом, на котру насилаємо землі на метер грубо, уважаючи, щоби не було ніяких щпар. По 6—8 тижнях паща готова до вжитку. Може постояти до літа.

НОВИНКИ.

— Розв'язання Союзу Українок. Львівське громадське старство розв'язало українську жіночу організацію „Союз Українок“ за те, що вона мала займатися політичною діяльністю. Безпосередню причиною розв'язання товариства має бути участь деяких членів Союзу у збірці жертв на політичних в'язнів підчас панахиди за бл. п. Ольгу Басарабову. Книжки і шафи з майном товариства адміністраційна влада опечатала.

— Пос. Вальницький, якого польський сойм видав судови, утік за границю. Як доносять німецькі газети, він опинився в Берліні.

— Жид адвокат. Д-р Сальо Авербах, адвокат в Сокалі, називає адвокатів українців „хамн“. Заскаженим до суду за обиду честі боронився тим, що слово „хам“ не відносив він до адвокатів українців, а до селян українців. Чи не пора, щоби наші селяне перестали вже раз своїм прошем збогачувати жидів, які відтак тих самих селян називають „хаманами“?

— Адвокатура без докторату. Сойм прийняв проект закона, на основі якого не треба докторського іспиту для виконання адвокатури в Галичині. Становище суддів і прокураторів на протязі дванадцятих літ, заступає докторат, практику та адвокатський іспит.

— 70 мільонів страт на залізницях потерпів польський державний скарб наслідком обмеження руху з причини снігових та морозів, а також наслідком знишень і видатків на прятання снігу.

— Німеччині треба 40.000 робітників з Польщі. Німецький уряд рішив допустити додатково 40.000 робітників з Польщі до фільних робіт уже з днем 1. квітня, тому що пільні роботи цього року спізнені. Спершу гадала Німеччина спровадити цих людей в другій половині квітня ц. р.

— То раз прокуратор! В Познані арештовано заступника прокуратора Мечислава Дембенького за спроне-вірення судових депозитів на суму 30.000 зол.

— Підвишка цін заліза. Гуртові промисловці в Катовицях, де знаходиться осередок залізного промислу в Польщі, рішили підвишити ціни заліза на 10 проц. На цю підвишку має наперед згодитись міністерство промислу і торгівлі.

— Мідь на Волині. В околиці Рівного відкрито поклади руди міді. Міністерство промислу і торгівлі рішило вислати в ті сторони знавців, щоби розслідати справу.

— Замах на професора. По мешкання професора Іва-

на Яшкевича в Стрию стріляв хтось вечером крізь вікно. Поліційне слідство викрило, що стріляв з револьвера ученик восьмої класи Роман Петриш, якого й арештовано разом з кількома його товаришами. Між арештованими є Іван Мицик, брат засудженого Романа наглим судом у Львові.

— **Засуджений генерал.** Військовий суд у Варшаві засудив ген. Кулінського за грошові зловживання на 10 тисяч твердих.

— **Напад на учительку.** На гостинці коло Вербіжа нижнього два бандити напали 26. лютого на учительку п. Г. з Іспаса, що вертала від лікаря з Коломиї. Напад був пізнім вечером коло ліса. Один з напасників зловив учительку за горло і почав дусити, аж на крик візника бандити втікли до ліса. На тім гостинці напади повторюються часто, хоч в селі є станиця державної поліції. Як хто просить о дозвіл носити зброю, то коломийське староство відповідає відмовно, бо, мовляв, в повіті безпечно. М. Л.

— **Нещаслива купіль.** З Черновців доносять, що в тамошній лазні, в якій купалися рекрути, трісла парова труба, 30 рекрутів попарилося тяжко, а кількох навіть умерло.

— **5-золотівки,** паперові гроші жовто-зеленої краски, будуть стягнені з обігу з кінцем червня ц. р. Опісля можна буде їх вимінювати тільки в касі Банку Польського. На їх місце дістанемо срібні 5-золотові монети.

— **Коли то скінчиться?** В селі Вербіжі нижнім пов. Коломиї забавлялися парубки на весіллі так буйно, що порізали ножами двох товаришів і вони боряться зі смертю в шпиталю. Час би вже нашим селянам занехати кількандневі весілля з горівкою та музикою а ті родинні свята обходити так, як це роблять інші культурні народи! На весіллі повинні бути лиш своїя запрошені гості, а для непрошених замикати двері.

— **Перед трибуналом присяжних суддів** у Львові станув минулого тижня 21-літній парубок з Коровиці лісової пов. Любачів, Семко Жила, за те, що минулого літа напав у лісі в часі збирання грибів на 56-літню господиню з тогож села Емілію Злонкевич і хотів її знасилувати. Дістав рік в'язниці. За подібний злочин він був уже раз караний. — Сімох мільйонарціятлівних хлопців з Дашави пов. Рава Руська відповідало за те, що пасучи худобу, напали 28. жовтня м. р. на Арона Чика і зрабували йому 60 зол. Обвинувачені плакали на розправі і запевнювали, що вже більше нападати не будуть. Тому, що закинений їм грабунок грошей на шкідливу жидів не доказано, всіх увільнено від вини і кари.

— **За честь доньки.** В селі Мразниці коло Борислава господар Іван Гнатковський зарубав сокирою Петра Дениса за те, що знеславив його 16-літню доньку.

— **Криваві весілля.** В Лисиничах коло Львова прийшло на весілля у господаря Семена Ціцяли між місцевими поляками й українцями до бійки, в часі котрої згинув від револьверової кулі Гринько Стадник та Петро Щепанський, якого ударив Петро Коновка орчиком по голові. Справою займався карний суд у Львові і на розправі 14. ц. м. засудив Петра Коновку на два місяці арешту. Громадського писаря Чаплінського, обвинуваченого в убивстві Ціцяли, з браку доказів вини увільнено. — Карний суд у Станиславові засудив Миколу Парашака з Яшковець пов. Товмач на півтора року в'язниці за те, що на весіллі пробив на смерть багнетом господаря Яцишина.

— **Вирок смерті в Сяноці.** В громаді Трійці пов. Добромил над рікою Вар нашли минулого літа трупа 24-літньої дівчини з ранами на голові. Дівчину вбито сокирою і втоплено в ріці. Підозріння впало на Михайла і Івана Гаванів (батька і сина), бо сліди крові вели до їх дому. При ревізії знайдено у них закровавлену сокиру, якою доканоно злочину. Минулого тижня оба стагнули перед трибуналом присяжних суддів у Сяноці, який засудив Михайла Гавана на кару смерті через повішення, а сина увільнив.

— **Безпечність по наших селах.** В селі Хлинцях пов. Мостиська хтось стріляв вечером до хати дика Хмільовського і тяжко ранив у груди його 21-літню жінку Анну.

— **Вовки зіли команданта поліції.** В Румунії на пробаджуючого лісом команданта поліції напали вовки і зіли його.

Пора розум мати.

Нераз і не два остерігали ми наших селян, що пригадять до Львова із орудою, перед міськими ошуканцями, котрі лише читають на те, щоби селянина обманути та з останнього гроша одверти. Наш селянин до того доброго недовірливий, а першому стрічному обманцеві і дурисвітови якстїй повірить і дасть себе ошукати.

По вулицях міста Львова вештаються обманці-дурисвіти і пропонують легковірним селянам на продаж безвартісні бляшані предмети за золотого. Наші селяни не розуміються на золоті і купують бляшані годинники, ланцущки, перстені, то що, платять великі гроші як за правдиве золото, а потому переконуються, що впали жертвою обманства. Тоді нарікання, лементи, похід на поліцію, протоколи і на тім кінець. Гроші пропали.

Нема дивни, щоби поліційні протоколи не вотивали до кількох, а то й кільканадцять таких обманств.

Поткодованими були все селяни, або мішани. Часопи-си, подаючи те, остерігають перед дурисвітами, а люди, коб здорові, читають частенько ще й вкладають собі з недотепів, що дали себе так ошукати, а прийхавши до Львова, самі роблять те саме, купують те „золото“, платять грібні гроші, а потому знову поліція, протоколи, згадка в часописях і кінець. Або приїде наш селянин до Львова засляпнути правної чи лікарської поради. Ледви вийшов з вагону, вже його обступили харпиза-агенти, один дораджує свого адвоката, котрий всі пропси виграс, другий лікаря, що мало що мертвих не воскресшає, а темний селянин вірить харпизам, замісць прогнати їх від себе на чотири вітри, або покликати на них поліцію. Харпиз провадить свою жертву до злодійської нори, там її обдирають з останнього гроша і випускають. Крайня пора розум мати, невірнати харпизам і не дати себе рабувати.

Кожний, хто приїждить до Львова, повинен вже з дому мати адресу тої інституції чи особи, що до неї має намір удатися, а у Львові питати о дорогу поліціанта на вулиці, а не першого стрічного глутая. Наші отці духовні і вчителі повинні би у цьому напрямі селян освідомити.

Я. Кріп.

ДОПИСИ.

ПІДГАЙЦІ. Міщанин-патріот. Признання і непроминаючу славу в цілій Підгайчині здобув собі молодий міщанин сирота Дмитро Маркуш, який умираючи дня 22. січня ц. р. жертвував все своє майно на добродійні цілі. Для філії „Просвіти“ в Підгайцях записав як легат на будівлю Народного Дому 1 морі поля вартості около 220 доларів. Небішак хотів не кінчив високих шкіль, то виявив більше жертвенності для народа, чим не один з високим освітленням, а нам всім вказав, яким повинен бути український громадянин за життя та в хвилині смерті. Громадянство Підгайців, зворушене такою жертволюбністю, похоронило величаво вірцевого громадянина, відпровадивши його з супроводу трьох священників та міщанського хору на місце вічного спочинку. Память щирого патріота довго буде жити серед нас, а його вчинок хай остане для нас всіх приміром, як належить любити свій нарід. О. Я.

БЕРЕЗИНА, НА КОСТОПОЛЬЩИНІ (ВОЛИНЬ). В нашому селі заможний господар Івась женив свого сина Петра. Весілля почалося, як кажуть, з „божого допомогою“, а скінчилося для всіх неоподіваним лихом. Господар накупив горілки і всю на 40 степенів сили (це найгірша трутиня). Ще весілля не скінчилося, а всі гості поробились мов несамошити. Хоча на дворі не було гарної погоди, всі мусіли опацерувати і кожний держав сорочку на випуск і довго, довго рахував зірки на небі... І так мучило кожного по кілька неділь. Тепер і сотньому нашому братові наказуємо: Не вживайте цієї трутини!

Учасник.

ІСПАС ПОВ. КОЛОМИЯ. Посмертна згадка. Дня 23. лютого ц. р. помер в Іспасі Михайло Бойків Олексій в 55-ім році життя. Покійний був вірний селянський заповіді: працюй і паши! Сповняв притім тихо, але чесно обов'язки українця громадянина. Був довголітнім членом місцевої читальні „Просвіти“, кооперативи і громадської ради, а при всяких виборах ішов за прикказом народньої організації. Осиротив жінку й четверо малолітніх дітей та лишив загальний жал. М. Л.

Нові книжки і видання.

Д-р Степан Шухевич: СПОМИНИ З УКРАЇНСЬКОЇ ГАЛИЦЬКОЇ АРМІЇ (1918—1920). Частина II. Львів, 1929. Накладом видавничої кооперативи „Червона Калина“. Сторін 176. Ціна 4 зол.

ВІСТІ З ЛУГУ, письмо прив'язане луговим і січовим справам, просвіті і науці, ч. 2. Львів, вул. Коперника ч. 5.

ЗВІТ З ДІЯЛЬНОСТІ Т-ВА „ПРОСВІТА“ за час від 26. грудня 1927 р. до 31. грудня 1928 р. Львів 1929. Стор. 80.

КООПЕРАТИВНА РЕСПУБЛИКА, економічно-соціально-літературний ч. 3. Львів, вул. Словацького 14.

ЖІНОЧА ДОЛЯ, двотижневик для українського жіноцтва, ч. 6. Коломия, вул. Нова 8.

Смішне.

Приречення.

Два жиди вратувалися підчас корабельного нещастя і пливали на дошці по морю. Минуло кілька годин а рятунку ні звідки. Тоді один починає молитися: „Боже, як верну живий до дому, продам склеп, продам камінь, а гроші призначу на...“

— Ша, Моріц, не кінчай — починає другий — вже видко беріг.

Славний рід.

„Чи маєте яких славних предків?“ — „Маю. Один з них був славним адміралом і командовав флотом цілого світа.“ — „Що ви кажете? А як називався?“ — „Ной!“

Хитрий господар.

Сусід у свинячій хліві: Що я виджу, Павле? Зеркало поред кождою свинкою! Шо ж то знову?

Хитрий Павло: Річ проста! Свиня їсть два рази стільки, бо боїться, щоби свиня із зеркала їй не відобрала.

Ціни у Львові.

Збіжжя. Пшениця 55.75, жито 39, ячмінь 35.25, овес 35.50, гречка 45, сіно 22, соломка 10—12.

Гроші. Долар амер. 8.88, канад. 8.80, чеська корона 0.26, австр. шілінг 1.55, румунський лей 0.05, французький франк 0.34, фунт штерл. 42.60, радянський червонець 18.

Оголошення.

ФАБРИКА ЦУКОРКІВ „Фортуна Нова“ у Львові Кордупського 23, дякує всім тим особам, що зааналися вишуканням 2 хлопців і повідомляє, що на відмовно подоланні подання не буде відповідати. — Рівночасно пошукує фабрика здібного шлюсера або коваля, кавалера, витемінованого. Першенство мають ті, що обізнані з обслугову парових кітлів (льокомобіль). Хто допоможе 86 вишукати такого, дістане 5 кг. цукорків даром. 1—2

АГЕНТИ до продажу різних знарядів пошукувані. Зголошення: Рішничі заведення, Львів Почтова кри-88 тка 174. 1-1

НЕРВОЛЬ

Хеміка **Д-ра ФРАНЦОЗА**, одинокий радикальний і випробований середник (натирання) проти

РЕВМАТИЗМУ

колення з причини перестуди, проти пострілу, ісхіяс і т. п.

Жадати в аптиках. 18—22

Вирібна і головна продаж:

Аптика **МІКОЛЯША** Львів, Коперника

НОВИЙ ВІНАХІД XX. ВІКУ. ПЛОСКИЙ ГОДИННИК

Тільки 5-97 золотих замість 25.

Вислаємо поштою за післяплатою елегантний нікельовий годинник. Звучний хід на камінях. Вирегульований до хвилини з гарантією за добрий хід до 8 літ. 2 шт. 11.60 зол. 4 шт. 22.68 зол. 6 шт. 33.60 зол. Ліпша якість 7.75 зол., 9.60 зол., 11.50 зол., 15, 18, 21, 25 і 30 зол. — руку з паском 10.50 зол., 14, 17, 20, 23, 25, 30 і 35 зол. З французького нового золота 15.50 зол., 2 шт. 30 зол., 3 шт. 44 зол. З ліпшим механізмом, на руку, з паском 21, 27, 35, 42, 50 і 58 зол. Столові будильники 11, 15, 17 і 20 зол. Ланцущки з нового золота по 1.85, 2.50, 3.50, 4.75 і 5.50 зол. Належитість за пересилку платити купуючий.

Адреса: **П/І „ЯК“ — Warszawa**

skrzynka pocztowa 554. Oddział 142.

Фірма існує 30 літ. Нагороджена золотими медалями і хрестами. Багато листів з подяками. З браку місця тільки деякі подаємо: (3556) Тов. „ЯК“. За надіслані 3 годинники шире дякую. Я є дуже вдодовлений, прошу о надіслання одного годинника за 11.50 зол. З поваженням В. Гайчук, уряд громадський. Сьвірже. (3557). Поважений пане! Отсим дякую за 5 надісланих годинників, з яких я дуже вдодовлений. В будучині замовлю більшу кількість годинників. З поваженням Алекс. Білий, Тчев.

Фірма існує від року 1901

МАШИНИ ДО ШИТТЯ

системи Зінгера, світових фабрик, нагороджені золотими медалями, ровери, патефони тільки за готівку, по гуртовних цінах, поручає:

Фабрика **С-ки машин**

JÓZEF JAKUBOWICZ

Warszawa, Sienna 27.

1. Ніжна тарабанна машина зол. 260— 2. Крита машина габінетова зол. 310. — 3. Кравецька машина зарозом камашнича зол. 310— 4. Вільнобіжний ровер, англійський (нерш. сорти) зол. 240— 5. Патефон швейцарський, однопружинний зол. 120, двопружинний швейцар. зол. 170— — Патефони в гарних скринках. — Заграничні бритви зол. 7.75, 9.75. Машинки до стриження волоса з запас. гребінцями зол. 8.95, 11.95, 14, 17 і 27 зол.

УВАГА. До кождої машини додаємо безплатно 2 апарати до гафту і церовання. — Вислаємо на провінцію по надісланню поштою зол. 25— задатку. — Гарантія 15-літня. Доставка на кошт фірми. За доброту товару одержуємо багато листів з подяками.

ТОМАСИНА

під

марки зірда **ВЕСНЯНІ ЗАСІВИ** марки зірда

ТОМАСИНА є довго тревалим, найуспішніше ділаючим, тому і найдешевшим, фосфоровим навозом.

ТОМАСИНА містить у собі фосфоровий квас в розпушеном виді і негайно успішно ділає.

ТОМАСИНА містить в собі крім фосфорово-о квасу також 40-50% успішного майна — безплатно.

ТОМАСИНА сидиться перед сійбою або при сїянню зерна, а також поголовно.

ТОМАСИНА є незрівняною на весну і одинокую на дуки, пасовська і пастевні рослини.

ЙОСИФ КАРРАХ Львів,

вул. КОСЦЮШКА ч. 18.

Цінники і повчючі проспекти даром і оплачено.